

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 247/2024-29

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej JUDr. Patrikom Ozimaničom, advokátom, Dúbravská cesta 2, Bratislava, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9CdoR/17/2023 z 27. februára 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 22. marca 2024 domáha vyslovenia porušenia základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), právnu pomoc v konaní pred súdom podľa čl. 47 ods. 2 ústavy, prerokovanie veci v jej prítomnosti podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ochranu pred neoprávneným zasahovaním do rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy, starostlivosť a výchovu dieťaťa rodičom podľa čl. 41 ods. 4 ústavy a práv na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a rešpektovanie rodinného života podľa čl. 8 dohovoru uznesením najvyššieho súdu o jej dovolaní, ktoré žiada zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu s tým, že jej bude priznané finančné zadosťučinenie 8 000 eur.

II.

2. Konanie o úpravu práv a povinností rodičov k maloletému začalo na návrh matky potom, ako spolu so synom v januári 2020 odišla zo spoločnej domácnosti, ktorú tvorila s otcom v [REDAKOVANÉ]. Maloletý bol neodkladným opatrením z marca 2020 zverený matke. Neodkladným opatrením z marca 2022, ktoré bolo vykonané 21. septembra 2022, bol maloletý zverený otcovi, pričom pri odovzdaní v škôlke sa maloletý na otca tešil a asi po desiatich minútach s ním sám spontánne odišiel autom. Podľa správy opatrovníka maloletého z 28. septembra 2022 sa maloletý u otca dobre adaptoval, má vlastnú detskú izbu a nemá žiadne emočné problémy.

3. Posledné pojednávania pred vyhlásením rozsudku okresný súd uskutočnil 29. septembra 2022, na ktoré riadne predvolal advokáta matky, ktorý sa z pojednávania najprv ospravedlnil bez žiadosti o jeho odročenie, no 28. septembra 2023 žiadal o odročenie s tým, že on pre kolíziu pojednávania a matka pre zdravotné dôvody sa ho nemôžu zúčastniť. Okresný súd pred pojednávaním od advokáta matky zistil, že matka mu žiaden doklad o zdravotných dôvodoch nepredložila. Následne okresný súd zistil, že v deň pojednávania bola matka v [REDAKOVANÉ], kde sa snažila skontaktovať s poslankyňou národnej rady. Preto okresný súd pojednával v neprítomnosti matky a následne rozsudkom z 13. októbra 2022 v tom čase päťročného syna sťažovateľky zveril do osobnej starostlivosti otca s tým, že sťažovateľka s ním bude komunikovať raz v týždni polhodinu cez videohovor za prítomnosti psychológa, ktorý o tom zašle súdu po dvoch mesiacoch správu.

4. Okresný súd považoval za preukázané, že sťažovateľka počas konania nerešpektovala neodkladné opatrenia a otcovi s maloletým neumožňovala kontakt. Poukázal na to, že trestné oznámenie matky o sexuálnom zneužívaní maloletého otcom bolo vo februári 2021 zastavené. Podľa okresného súdu má otec lepšie predpoklady na výchovu maloletého. Okresný súd vychádzal z posudku znalkyne [REDAKOVANÉ] z decembra 2021, ku ktorej sa sťažovateľka s maloletým nedostavila. Z posudku vyplynulo, že otec je bez zistenia kontraindikácií schopný zabezpečiť maloletému adekvátne citové a rodinné zázemie, je empatický, asertívny a dokáže kooperovať. Okrem toho poukázal na závery posudku znalkyne [REDAKOVANÉ] podľa ktorého otec netrpí žiadnou poruchou obsahovej náplne sexuálneho systému a znalkyne [REDAKOVANÉ] z októbra 2020, podľa ktorého sťažovateľka má tendenciu k psychickej či duševnej poruche, patológii jednoduchej emotivity, paranoidným tendenciám a depresívnym charakteristikám, pričom maloletý je podľa telefonickej interakcie s otcom vysoko pozitívne emocionálne nastavený k jeho osobe. V tejto súvislosti okresný súd hodnotil aj posudok znalca [REDAKOVANÉ] zo septembra 2020, ktorý predložila sťažovateľka, ku ktorému uviedol, že vychádza len z podkladov predložených matkou. K záverom tohto znaleckého posudku a sťažovateľkou predloženým správam o možnom sexuálnom zneužívaní maloletého otcom uviedol, že tieto podozrenia boli vyvrátené posudkom znalkyne [REDAKOVANÉ]

5. Na odvolanie matky krajský súd rozsudkom z júna 2023 rozsudok okresného súdu potvrdil, keďže okresný súd dospel k správnym skutkovým zisteniam a tieto aj správne právne posúdil. Rozsiahlym spôsobom poukázal na závery jednotlivých dôkazov. Zvýraznil, že posudok znalkyne [REDAKOVANÉ] nebol jediným dôkazom a zistenia okresného súdu, s ktorými sa stotožnil, vyplynuli aj z iných posudkov. Zvýraznil, že iba znalkyňa [REDAKOVANÉ] vnímala pozitívnu interakciu otca s maloletým, keďže sťažovateľka sa ďalšieho znaleckého dokazovania nezúčastnila a tiež to neumožnila maloletému. Podľa krajského súdu tak, ako to uviedol okresný súd, nebol dôvod na odročenie pojednávania 29. septembra 2022.

6. Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie. Porušenie práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) vyvodila z toho, že pojednávanie 29. septembra 2022 bolo v jej neprítomnosti a na okresnom súde nemala priestor byť vypočutá a neboli vypočutí ňou navrhnutí svedkovia. Súd sa podľa sťažovateľky nevysporiadali s jej dôkaznými návrhmi, ktorými chcela preukázať nepriaznivý stav maloletého (spôsobený zneužívaním otcom) a jeho zlepšenie v jej starostlivosti. Namietla, že maloletému bolo bez dôkazov upreté právo priamo sa s ňou stýkať. Osobitne namietla, že krajský súd

sa nevysporiadal s jej námietkami nedostatočnosti a neaktuálnosti posudku znalkyne [REDACTED] z októbra 2020.

7. V súvislosti s nesprávnym právnym posúdením podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP sťažovateľka položila šesť podľa nej v rozhodovacej praxi nevyriešených otázok, ktoré sa týkali: (i) možnosti zohľadnenia podľa nej nelogického znaleckého posudku, (ii) možnosti zohľadnenia posudku znalkyne [REDACTED] vypracovaného viac ako dva a pol roka pred rozhodnutím krajského súdu, (iii) odmietnutia dôkazu (lekárskej správy) z dôvodu, že u lekára bol maloletý len s jedným rodičom, (iv) zohľadnenia nerealizovania styku maloletého s otcom, (v) zohľadnenia neúčasti na vyšetrení u znalca a (vi) dôvodnosti obmedzenia styku s maloletým prostredníctvom elektronických prostriedkov na neobmedzenú dobu.

8. Najvyšší súd ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením dovolanie odmietol. K námietke, že pojednávanie 29. septembra 2022 sa konalo v neprítomnosti sťažovateľky, uviedol, že na pojednávanie bol predvolaný len jej advokát, ktorý sa pre kolíziu pojednávania mohol dať zastúpiť, a sťažovateľka nepredložila súdu lekársku správu tom, že sa pojednávania nemohla zúčastniť. Preto neboli dané dôležité dôvody na odročenie pojednávania. Najvyšší súd konštatoval, že rozhodnutie krajského súdu je riadne odôvodnené, keďže z odôvodnení rozsudkov okresného a krajského súdu niet pochyb, že záujem maloletého viedol súdy k záveru, že pre neho bude najlepšie obmedziť styk s matkou. K námietkam sťažovateľky o vadách v dokazovaní a k tomu, že v priebehu odvolacieho konania predložila návrhy na doplnenie dokazovania, najvyšší súd uviedol, že dovolaním sa nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení a hodnotenia dôkazov. K tomu doplnil, že krajský súd sa presvedčivo vysporiadal s lekáorskými správami predloženými sťažovateľkou, keď uviedol, že ich nepovažoval za spôsobilé na preukázanie skutočného stavu veci, pretože ich závery boli prijaté výlučne podľa údajov uvedených sťažovateľkou. K námietkam sťažovateľky voči posudku znalkyne [REDACTED] najvyšší súd poukázal na skutočnosť, že okresný súd následne ustanovil v apríli 2021 inú znalkyňu, no sťažovateľka s týmto znaleckým dokazovaním nesúhlasila.

9. K otázkam sťažovateľky podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP najvyšší súd uviedol, že jedinou právnou otázkou bola otázka zohľadnenia nerealizovania styku maloletého s rodičom, ktorému nebol zverený, no od tejto otázky rozhodnutie nezáviselo, keďže dôvodom zverenia maloletého otcovi bol najlepší záujem maloletého, ktorý vychádzal zo zistenia, že otec sa o neho dokáže postarať lepšie a zabezpečiť mu progres zodpovedajúci jeho vývinovým potrebám. K aktuálnosti znaleckého posudku poukázal na to, že sťažovateľka nesúhlasila s ďalším znaleckým dokazovaním. Právnou otázkou nebola relevancia lekárskej správy, ak u lekára bol s maloletým iba jeden rodič. Najvyšší súd poukázal na to, že podkladom rozhodnutia je v rodinnoprávnom konaní sumár zistení blížiaci sa skutočnému stavu veci. Preto sú na preukázanie vzťahu dieťaťa k rodičom rozhodujúce zistenia vychádzajúce zo spolupráce s oboma rodičmi, a nie informácie poskytnuté len jedným rodičom. V postupe súdov pri zisťovaní skutočného stavu nebol zistený taký výklad zákonov, ktorý by indikoval nesprávne posúdenie veci. Záver súdov o obmedzení styku sťažovateľky s maloletým nebol výsledkom interpretácie ustanovenia zákona, ale výsledkom komplexného vyhodnotenia skutkových okolností. Zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov a ani iný právny predpis nemá ustanovenia o striktných kritériách pre stanovenie spôsobu realizácie styku rodiča s dieťaťom. Spoločným znakom konaní vo veciach starostlivosti o maloletých je to, že v týchto konaniach ide predovšetkým o najlepší záujem dieťaťa.

Námietky sťažovateľky vo vzťahu k správnosti skutkových zistení nezakladajú prípustnosť dovolania pre nesprávne právne posúdenie.

III.

10. Podľa sťažovateľky najvyšší súd k dovolaniu pristúpil formalisticky. Posúdenie ňou nastolených otázok považuje za nesprávne. Konkrétne pri jednotlivých otázkach odôvodňuje, v čom spočíva nesprávnosť posúdenia najvyšším súdom. Podľa sťažovateľky najvyšší súd dotvoril obsah § 421 CSP, ktorý neobsahuje podmienku, že musí ísť o otázku, výlučne od posúdenia ktorej závisí rozhodnutie súdu. Cituje lekárske správy a vyjadrenia o stave maloletého. Najvyšší súd podľa sťažovateľky nevenoval pozornosť tomu, že rozsudok krajského súdu je nedostatočne odôvodnený, a ignoroval pochybenia pri hodnotení dôkazov, ktoré bolo jednostranné a v jej neprospech.

11. Za nesprávny sťažovateľka označuje záver o nedostatku dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP. Poukazuje na pojednávanie v jej neprítomnosti a zdôrazňuje, že jej advokát mal kolíziu pojednávaní. Podľa sťažovateľky nevykonaním ňou navrhnutých dôkazov bol porušený § 35 a § 36 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“) a súdy neodôvodnene priznali väčšiu silu vybraným posudkom a nedôvodne spochybňovali ňou predložené lekárske správy. Rozhodnutie je podľa sťažovateľky nedostatočne odôvodnené vo vzťahu k obmedzeniu jej styku so synom, čo hodnotí ako zásah do jej práva na rodinný život. Podľa sťažovateľky najvyšší súd neskúmal, či je rozhodnutie v najlepšom záujme maloletého. Poukazuje na nesprávnosť výroku, kde sa uvádza, že sa rozhoduje len o úprave výkonu rodičovských práv a povinností do rozvodu.

IV.

12. Ústavná sťažnosť je zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietnutá. Z hľadiska ústavného treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť dovolania a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, to však za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv. Z ústavného hľadiska je podmienkou, aby takáto interpretácia nebola svojvoľná, ale ani formalistická a aby bola čo najustálenejšia, a teda súladná s právom na súdnu ochranu (II. ÚS 398/08, II. ÚS 65/2010). Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi súdneho konania sa súdna ochrana poskytne v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie zákonných ustanovení musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

13. Rozhodnutie okresného a krajského súdu o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému vychádza zo skutkových zistení, ktoré vyplynuli z hodnotenia znaleckých posudkov, záveru o zastavení trestného stíhania voči otcovi maloletého a toho, že po zverení maloletého otcovi neodkladným opatrením je o maloletého riadne postarané a na tom nič nemenia sťažovateľkou predložené lekárske správy. Takéto skutkové východisko obmedzuje možnosť prieskumu rozsudku krajského súdu dovolaním z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia. Podľa § 432 CSP dovolanie možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení. Nedostatku

priestoru právneho posúdenia zodpovedajú aj sťažovateľkou formulované otázky podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, z ktorých obsahu je zrejmé, že sú nesúhlasom sťažovateľky s hodnotením dôkazov a zisteným skutkovým stavom. Posúdenie sťažovateľkou nastolených otázok v namietanom uznesení nemožno hodnotiť ako formálne či svojvoľné v záujme vyhnúť sa vecnému prieskumu rozsudku krajského súdu. Išlo o otázky, ktoré sa týkali hodnotenia vykonaných dôkazov, teda o otázky smerujúce ku skutkovým záverom okresného a krajského súdu. Najvyšší súd sa podrobne zaoberal každou z nastolených otázok a adresne pomenoval okolnosti, pre ktoré ich nebolo možné posúdiť ako formuláciu právnej otázky. Záver najvyššieho súdu, že šlo o spochybňovanie zisteného skutkového stavu, nie je formalistický. Ide o prirodzenú reakciu na nesúhlas sťažovateľky so skutkovými zisteniami, ktorých podstatou bolo to, že otec maloletého sa voči nemu nedopustil žiadneho protiprávneho konania, že s ním má dobrý vzťah a že jeho osoba dáva predpoklad toho, že zabezpečí starostlivosť o maloletého lepšie ako sťažovateľka.

14. Nerealizovanie styku maloletého s otcom v období, keď bol maloletý v starostlivosti sťažovateľky, nebolo dôvodom, pre ktorý bol maloletý zverený do osobnej starostlivosti otca. Rozhodnutie krajského súdu nezáviselo od vyriešenia tejto otázky. Rozhodujúce boli znaleckými posudkami zistené osobnostné predpoklady otca a sťažovateľky na ďalšiu výchovu maloletého. Preto nemožno ako formalistický vyhodnotiť záver najvyššieho súdu o tom, že otázka nerealizovania styku otca s maloletým v čase, keď bol maloletý v starostlivosti sťažovateľky, nebola rozhodná pre závery rozhodnutí okresného a krajského súdu.

15. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu sa podrobne zaoberá aj jednotlivými námietkami, ktoré sťažovateľka podriadila pod § 420 písm. f) CSP. Pokiaľ sťažovateľka namieta neodročenie pojednávania 29. septembra 2022, treba uviesť, že v danej situácii neboli splnené podmienky podľa § 183 ods. 1 CSP, čo najvyšší súd jasne a zrozumiteľne vysvetlil. Advokát sťažovateľky neúčast' na pojednávaní oznámil už 19. septembra 2022 bez toho, aby žiadal o odročenie pojednávania a o jeho zrušenie až deň pred pojednávaním požiadal podaním, ktorým nebolo preukázané, že sťažovateľka sa pojednávania nemôže zúčastniť. Okrem toho bolo následne osvedčené, že jej v účasti na pojednávaní nič nebránilo. Uskutočnenie pojednávania v neprítomnosti sťažovateľky a jej advokáta bolo v súlade s procesnými právami sťažovateľky a nevedlo k porušeniu jej základného práva na súdnu ochranu.

16. Odôvodnenie napadnutého uznesenia nadväzuje na podrobné odôvodnenie rozsudku krajského súdu, a to vrátane úpravy styku sťažovateľky s maloletým. Aj keď styk sťažovateľky s maloletým bol upravený obmedzujúco, rozsudky okresného a krajského súdu jasne a presvedčivo odôvodňujú, že takáto úprava je v najlepšom záujme maloletého. Súdny vychádzali z rozsiahleho dokazovania v súlade s požiadavkou zistenia skutočného stavu podľa § 35 CMP. Nemožno priznať relevanciu argumentu sťažovateľky vo vzťahu k zneniu výroku rozsudku okresného súdu, ktorý upravil rodičovské práva a povinnosti k maloletému do rozvodu manželstva sťažovateľky s otcom maloletého. Sťažovateľka namieta skutočnosť, ktorú nenamietala v odvolaní a dovolaní, a modeluje hypotetickú situáciu, ktorá je bez vplyvu na záver konania, ktoré skončilo namietaným uznesením najvyššieho súdu.

17. Napadnuté uznesenie nemožno hodnotiť ako arbitrárne či nedostatočne odôvodnené. Nemožno dospieť k záveru, že by najvyšší súd pristúpil k preskúmaniu sťažovateľkou namietaných väd konania v zmysle § 420 písm. f) CSP formálne alebo že by nesprávne vyhodnotil ňou položené

otázky. To vylučuje, že by namietaným uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu ústavných práv sťažovateľky na súdnu ochranu, prerokovanie veci v jej prítomnosti, právnu pomoc v konaní pred súdmi a spravodlivé súdne konanie.

18. Nebol dôvod vysloviť porušenie ústavných práv sťažovateľky na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do rodinného života a starostlivosť a výchovu dieťaťa rodičom. Úprava rodičovských práv a povinností k maloletému bola vykonaná v súlade so zákonom na základe dôkladne zisteného skutkového stavu s ohľadom na ochranu záujmov maloletého. Preto aj keď napadnuté uznesenie najvyššieho súdu v spojení s rozsudkami okresného a krajského súdu predstavujú zásah do rodičovských práv sťažovateľky, ide o zásah v súlade so zákonom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. mája 2024

Robert Šorl
predseda senátu